

Thuis in het Verpleeghuis

Waardigheid en trots op elke locatie

Dames THe-blik: 'It's all-in the family'

De Dames THe, Tineke van den Klinkenberg en Hetti Willemse, gaan sinds 2011 onverwachts op zorgvisite bij verpleeghuizen en woonzorgcentra door heel Nederland. Ze beoordelen de huizen op het 'thuis voelen' en kijken ernaar met de blik van: hoe zouden wij dit verpleeghuis voor onze eigen vader of moeder vinden? Op basis van hun zorgvisite ervaringen schrijven ze blogs die verschijnen op de website van Waardigheid en trots.

'Gewoon de koekjestrommel uit de kast pakken en er een koekje uit pakken, net als vroeger bij mijn moeder thuis. Dat is voor mij thuis voelen als familielid', vertelde ons een dochter in een van de eerste Houd de naaste vast en thuis voelen agenda-trajecten, die wij indertijd bij Innoforte in Velp deden. Sinds jaar en dag proberen wij op allerlei manieren de familie (die wij naasten noemen en waar wij ook vrienden en burens onder verstaan) een natuurlijke plek in de zorg voor hun dierbare te geven. In ons eerste boekje *Thuis Wezen* (2007) lieten we de onmacht van verpleegkundigen, verzorgenden en familie op dit punt zien.

Egeltjesgedrag

Op de een of andere manier blijkt het keurslijf van de organisatie zo klemmend dat er verweesde toestanden uit voortkomen. Terwijl aan beide kanten de wens en de wil er is om er voor de bewoner te zijn. Maar toch. In de relatie tussen medewerkers en familie constateren wij nogal eens 'egeltjesgedrag'. Een wij-zij gedrag. Domeinkwesties: wie gaat waar over. Er zijn onuitgesproken verwachtingen over en weer. Een houding van naasten: 'hier is vader en het is nu jullie pakkie-an om 24 uur per dag 'de vreugde en geluk club' draaiende te

houden'. Een houding die ook door de zorginstelling nog wel eens bevestigd wordt, door van meet af aan de verkeerde suggestie te wekken: 'Wij nemen de zorg en alles wat er bij komt nu wel van u over...'

We constateren ook aan twee kanten angst. Angst van de kant van de zorgmedewerkers om het verkeerd te doen. Angst om het gesprek met de familie te voeren en duidelijk te zijn: 'tot hier en niet verder reiken onze mogelijkheden'. Angst en onwetendheid aan de kant van de familie, die niet weet wat mag en kan. En die het gevoel hebben onvoldoende ruimte en hulp te krijgen bij hun eigen emotionele verwerking.

Bondgenoten

Iedereen die wij spreken onderschrijft dat naasten en zorgorganisatie bondgenoten van elkaar zijn in het belang van de bewoner en in het belang van elkaar. Bezoek voor een bewoner betekent ruimte voor de verzorgenden om andere bewoners meer aandacht te geven. Bezoek kan ook afleiding en genoeg geven aan andere bewoners. Het is ook een realiteit dat familie en naasten niet altijd meer weten hoe ze de tijd moeten vullen als een gesprek met hun dierbare niet of nauwelijks meer mogelijk is. Dat kan er dan toe leiden dat familieleden en naasten minder komen en de bezoekerskring steeds kleiner wordt.

Van nagels lakken tot de krant voorlezen

Wij pleiten er altijd voor dat zorgorganisaties interesse tonen in de naasten van de bewoners. Dat ze vragen naar hun hobby's; waar beleven zij plezier aan? Dat ze uitnodigend zijn door aan te geven dat een hobby of interesse ook op de zorglocatie kan worden uitgeoefend. Dat kan van alles zijn: van nagels lakken tot de krant voorlezen, portret tekenen of piano spelen, gedichten voor dragen of bloemen schikken. Door het alleen al te doen worden ook andere bewoners, naast de eigen dierbare in het gebeuren meegenomen. En als naasten het in het begin 'eng' vinden dan kun je als zorgorganisatie aanbieden erbij te helpen of er een leuke training voor de brede kring van familie op te organiseren. Een arsenaal aan sport en spel voorhanden te hebben voor kinderen en jongeren helpt ook dat zij het leuk vinden en een reden hebben om naar opa of oma te gaan.

Functionele en emotionele relatie

De zorgorganisatie en hun medewerkers zijn bondgenoot van bewoner en naaste vanuit een functionele relatie. Er zijn immers arbeidscontracten. Natuurlijk is hun basis er een van passie en compassie voor de kwetsbare en hulpbehoevende medemens. Anders kun je dit werk niet doen. Maar de relatie blijft functioneel. De naasten zijn bondgenoot vanuit een emotionele relatie als partner, dochter, zoon, (jeugd) vriend. Naasten zijn verleden, heden en toekomst van de bewoner. Hun band kan overigens heel verschillend zijn. Bovendien kan de dementie iemands karakter beïnvloeden, waardoor hij niet meer dezelfde is. De nu zachtmoedige demente man, kan vroeger in het gezin een despoot van een vader zijn geweest en dat dragen naasten met zich mee. Wij ervaren nogal eens dat medewerkers oordelen over familie en hun rol ten opzichte van een bewoner, zonder weet te hebben wat zich in hun gezamenlijk verleden heeft voorgedaan en wat hun relatie heeft getekend.

Zo werden wij eens betrokken bij een casus waar al 14 gesprekken over waren gevoerd, hoog en laag door de organisatie heen. Een ouderwetse echtgenoot van ruim in de tachtig, kolonialiseerde de gemeenschappelijke woonkamer door de afstandsbediening van de tv aldaar zich toe te eigenen, alsook domineerde hij over zijn demente vrouw. Wij stelden vier vragen: hebben jullie beleid over wie er verantwoordelijk is voor het reilen en zeilen in de gemeenschappelijke ruimtes? Antwoord: nee. Heeft mevrouw ook een eigen woon/slaapkamer binnen het kleinschalig wonen waar een tv aansluiting is? Antwoord: ja. Hoe lang zijn meneer en mevrouw getrouwd? Antwoord: 60 jaar. Zou het dan niet zo zijn kunnen zijn dat meneer zijn echtgenote altijd al heeft gedomineerd en dat mevrouw dat al haar hele leven heeft geaccepteerd?

Meer body voor psychologische component

De psychologische component in de ouderenzorg zou veel meer body moeten krijgen en niet alleen in de individuele relatie maar juist ook in het bijscholen en coachen van medewerkers en van naasten.

Tot slot een welgemeend advies aan onze eigen generatie. Investeer in je naasten. Hou je familie en vrienden vast. Je mag niet verwachten dat naasten, die je tijdens je leven verwaarloosd hebt, voor je klaar staan op het moment dat je ze nodig hebt. Wie goed doet, goed ontmoet. Investeren in het naasten-verleden betalen zich uit in de toekomst. Die afrekening van niet verleende naastenliefde kun je niet bij de zorgorganisatie neerleggen.

Meer weten

- [Lees ook de eerdere blogs van de Dames THE-blik](#)
- Met de publicatie vanaf 2007 van hun boeken 'Thuis Wezen', 'Thuis Voelen' en 'Thuis Zijn', alsook het boek 'En zij leefden nog goed en tevreden. Hoe de bureaucratie bijdraagt aan betere ouderenzorg', breken de Dames THE een lans voor het Thuis Voelen en beschrijven zij hoe kwaliteitsverbeteringen in de langdurige zorg praktisch en door iedereen kunnen worden opgepakt. Op de website www.zorgvisite.nl vindt u alle verdere informatie.
- [Abonneer u op de nieuwsbrief \(via website zorgivsite\)](#) van de Dames THE en ontvang steeds de nieuwste zorgvisite en tips.

Nooit meer een blog van de Dames THE missen?

Abonneer u nu op onze wekelijkse nieuwsbrief.

Ik ga akkoord

Bij aanmelding voor onze nieuwsbrief en e-mails over bijeenkomsten, accepteer jij ons [Privacy Statement](#) en geef je toestemming aan Waardigheid en trots op locatie om je via e-mail op de hoogte

te houden.

ja, ik ga akkoord

Aanmelden

---

tags:

[Blogs Dames THe-blik](#) (51), [Familieparticipatie](#) (114), [Mantelzorg](#) (72), [Welzijn](#) (169)

thema's:

[Cliënt centraal](#) (180), [Mantelzorg, cliënt, professional](#) (253), [Wonen en welzijn](#) (244)